

L'ATENEU EN XIFRES 2019

Una visió panoràmica
de la gestió de
l'Ateneu Barcelonès

Ateneu Barcelonès
ABCDEFGHIJK
LMNOPQRSTU
VWXYZ

La imatge de portada són les ulleres i documents de Joan Crexells.

Els premis literaris, en sentit modern, neixen amb el Crexells de novel·la, atorgat des de 1928 en memòria del filòsof Joan Crexells i destinat a la millor novel·la escrita en català. Va ser el primer premi modern instituït a Catalunya, i segurament també a Espanya, inspirat en grans premis literaris del moment que se celebraven arreu d'Europa.

Avui, el premi Joan Crexells de novel·la catalana és un dels premis de més prestigi de les lletres catalanes. Aquest 2019 s'ha commemorat el 90è aniversari del primer guardó, atorgat a *El cercle màgic*, de Joan Puig i Ferrer.

Mostra en línia:

arxiudigital.ateneubcn.cat/exhibits/show/90-anys-premi-crexells

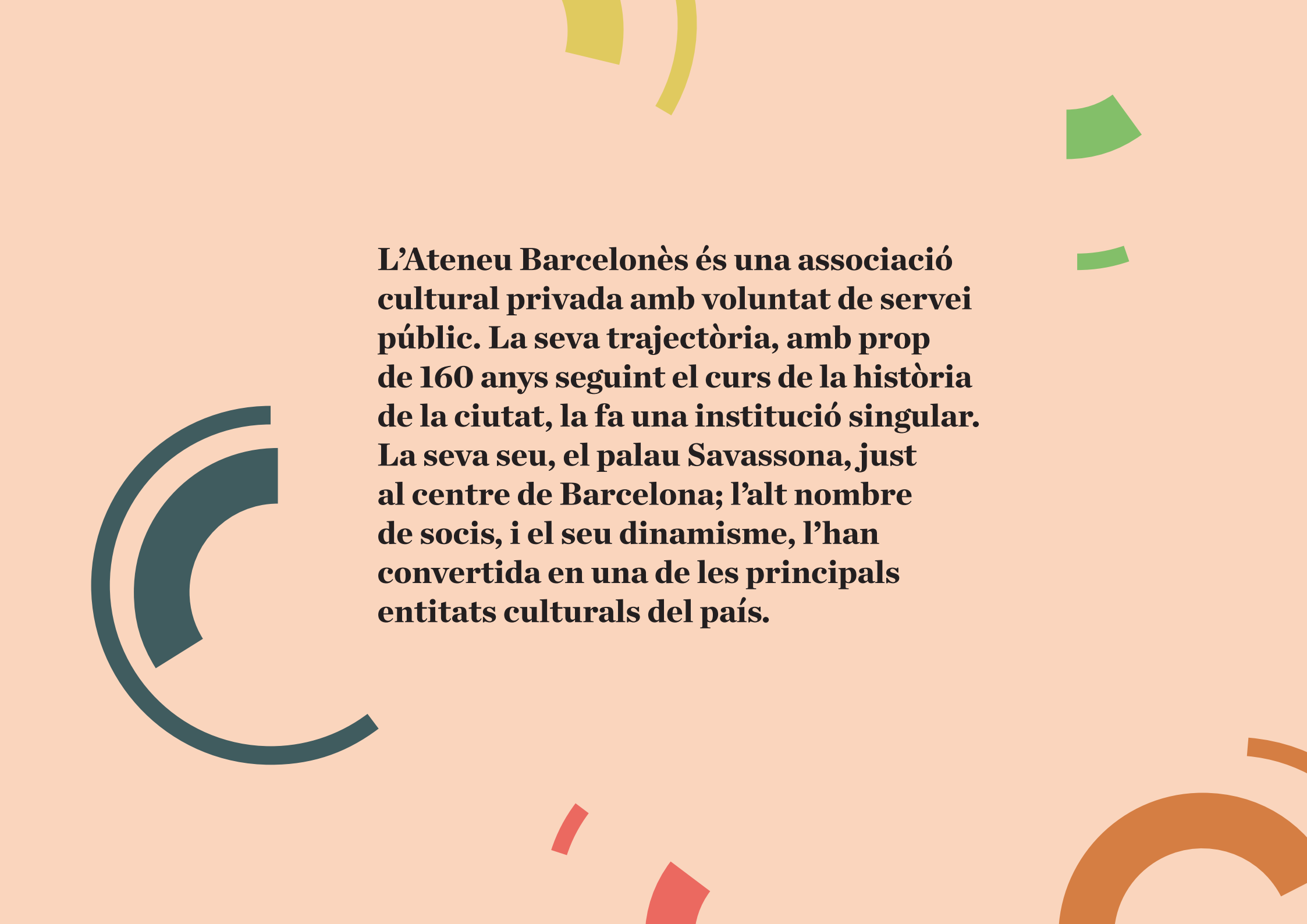

Fotografies de:
Javier García-Die "Chopo"

Edició: Ateneu Barcelonès, març 2020

D.L. 8.981-2019

L'Ateneu Barcelonès és una associació cultural privada amb voluntat de servei públic. La seva trajectòria, amb prop de 160 anys seguint el curs de la història de la ciutat, la fa una institució singular. La seva seu, el palau Savassona, just al centre de Barcelona; l'alt nombre de socis, i el seu dinamisme, l'han convertida en una de les principals entitats culturals del país.

Capítol 1

Activitat cultural

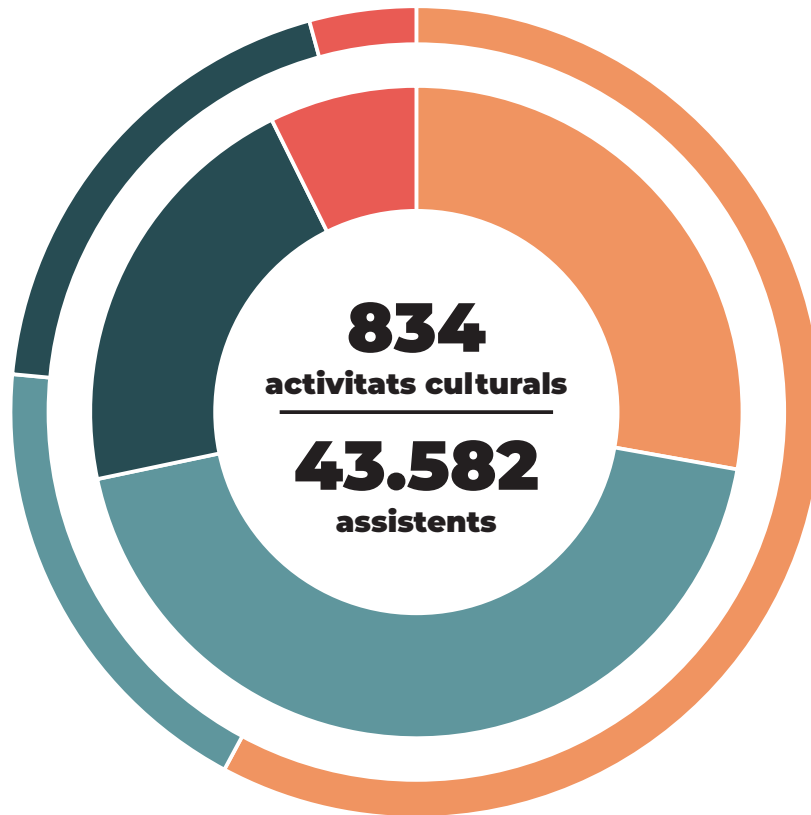
La programació d'activitats culturals ha convertit l'Ateneu en un espai de referència per al debat i la reflexió.

Aquesta programació es compon de les iniciatives de les dotze seccions de l'Ateneu i de les de la Junta Directiva, sovint organitzades en col·laboració amb altres institucions, i de les propostes dels socis.

Actuació d'Escarteen Sisters. Cicle «Vespres musicals al jardí» (juliol 2019)

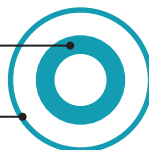
Nombre d'actes realitzats durant el 2019

	Nombre d'activitats realitzades	Assistents per categoria d'activitat
Actes Ateneu	232	25.210
Tertúlies	366	8.126
Lloguers i ocupacions	175	8.393
Altres	61	1.853
Total	834	43.582

Nombre d'actes

Nombre d'assistents

ACTIVITATS

1%
Increment respecte al 2018

ASSISTENTS

7%
Descens respecte al 2018

Activitats organitzades per l'Ateneu 2019

ACTES IMPULSATS
PER LA JUNTA
DIRECTIVA

35

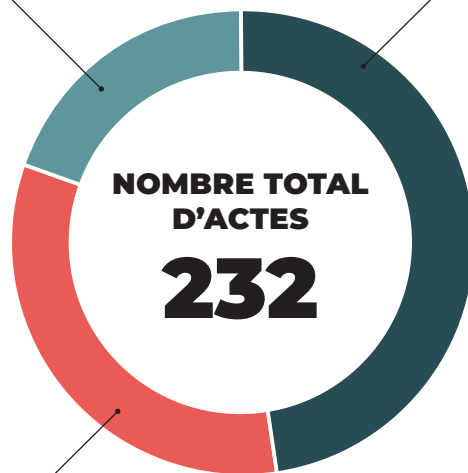
ACTES ORGANITZATS
PER LES SECCIONS

124

ACTES EN
COL·LABORACIÓ

73

2019

MITJANA D'ACTES
MENSUALS

21,1

17%
Descens
respecte al 2018

NOMBRE TOTAL
D'ASSISTENTS

25.210
persones

11%
Descens
respecte al 2018

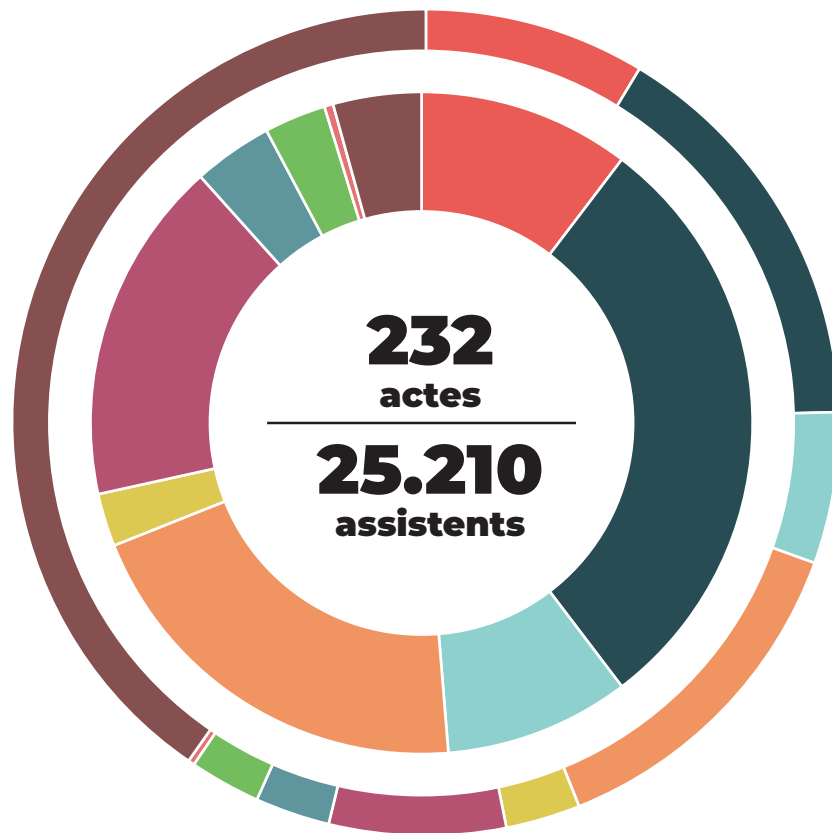
MITJANA
D'ASSISTÈNCIA
PER ACTE

108,7
persones

8%
Increment
respecte al 2018

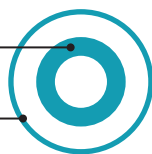
Tipologia d'actes i assistència

Actes	Nombre d'actes	Nombre d'assistents
Concerts	24	2.180
Conferències	68	4.022
Diàlegs-debat	21	1.493
Taules rodones	47	3.387
Homenatges	6	736
Presentacions de llibres	39	1.741
Projeccions audiovisuals	9	737
Recitals/lectures	7	701
Visites culturals	1	12
Altres	10	10.201

Nombre d'actes

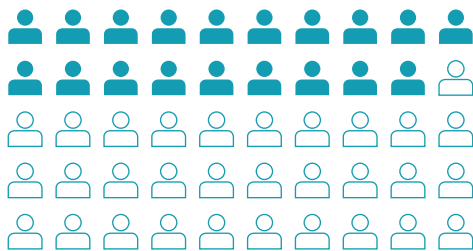
Nombre d'assistents

Percentatge mitjà de capacitat ocupada de les sales

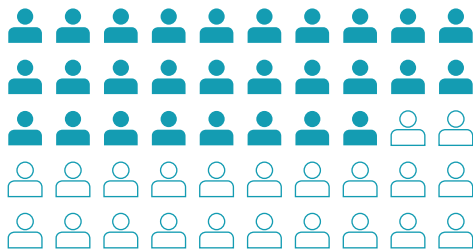
SALA D'ACTES
ORIOI BOHIGAS

39%

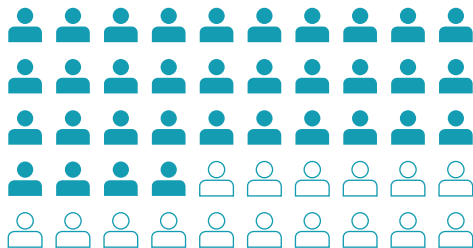
SALA
VERDAGUER

55%

SALA
SAGARRA

68%

Actes singulars (portes obertes, festes ateneïstes, etc.)

Actes en col·laboració amb altres entitats

Activitats organitzades per les seccions

12 seccions
temàtiques

Una persona, escollida entre els socis, és el ponent que impulsa i organitza les activitats de cada secció.

Seccions	Ponents
Arts Visuals	Toni Rodríguez Yuste
Ciències i Tecnologia	Ricard Faura
Cinema	Maria de Vallibana Serrano
Ecologia	Santiago Vilanova
Economia	Pilar de Torres
Escacs	Lourdes Porta
Estudis Polítics, Jurídics i Socials	Alexander Golovín
Filosofia	Jordi Jiménez
Història	Joan Solé
Llengua i Literatura	Joan Safont
Música	Francesc Guzman (gestor)
Teatre	Jaume Comas

124
actes organitzats
per les seccions

2019

MITJANA D'ACTES
MENSUALS

11,3

MITJANA
D'ASSISTÈNTS
PER ACTE

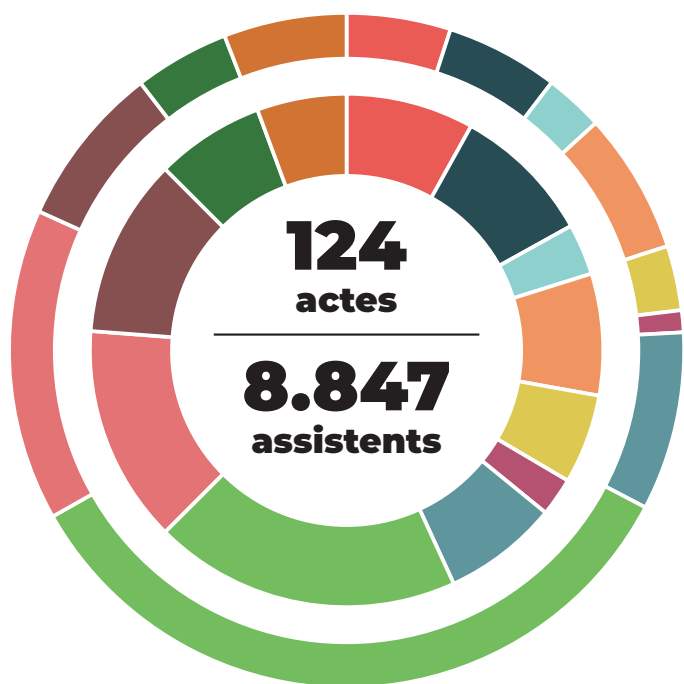
71,4
persones

6%

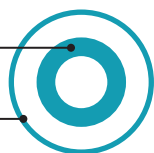
Increment
respecte
al 2018

Actes i assistents per secció

Nombre d'actes

Nombre d'assistents

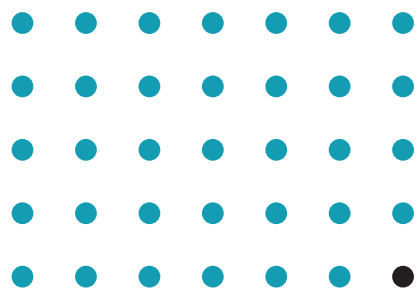
ACTES
8%
Descens respecte al 2018

ASSISTENTS
3%
Descens respecte al 2018

Secció	Nombre d'actes per secció	Nombre d'assistents per secció	Mitjana per acte
Arts Visuals	10	441	44,1
Ciències i Tecnologia	11	479	43,6
Cinema	4	250	62,5
Ecologia	9,5	599	63,1
Economia	7	274	39,1
Escacs	3	93	31,0
Estudis Polítics, Jurídics i Socials	9	757	84,1
Filosofia	24	3.018	125,8
Història	17	1.322	77,8
Llengua i literatura	14	690	49,3
Música	8,5	403	47,4
Teatre	7	521	74,4

Altres iniciatives 2019

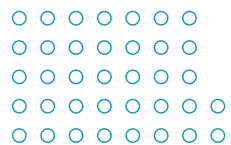

35
tertúlies,
grups d'estudi
i clubs de lectura

1 de nova
creació el 2019

Visites guiades al palau Savassona

«Redescobreix l'Ateneu»

37
visites

454
participants

37%
Descens
respecte al 2018

Cursos i tallers

Cicle «Conversa en...»
(alemany, anglès, francès i italià)

CURS 2018-2019

43
alumnes

CURS 2019-2020

41
alumnes

Cicle «Conèixer»

CURS "EL SEGLE XX
A CATALUNYA:
LA LLUITA PER
LES LLIBERTATS"
(CURS 2018-2019)

48
alumnes

CURS
"LA CACERA
DE BRUIXES"
(CURS 2019-2020)

39
alumnes

Capítol 2

Biblioteca

La Biblioteca de l'Ateneu està especialitzada en història de la cultura, les idees i la societat catalanes del segle XIX i principis del XX.

Disposa d'un fons patrimonial i modern que supera els 250.000 volums. El 30% de les obres és singular i no es troba en altres biblioteques. L'àrea moderna es manté actualitzada d'acord amb el pols de la institució, especialment en humanitats.

Nous ordinadors a la sala "de l'escut" de la Biblioteca

Principals resultats del 2019

Incorporació del fons bibliogràfic al catàleg mundial **WorldCat**, que permet el préstec interbibliotecari internacional

Donació de la família Vergés de 364 volums de la **col·lecció Pléiade** (Editorial Gallimard) de grans clàssics de la literatura francesa

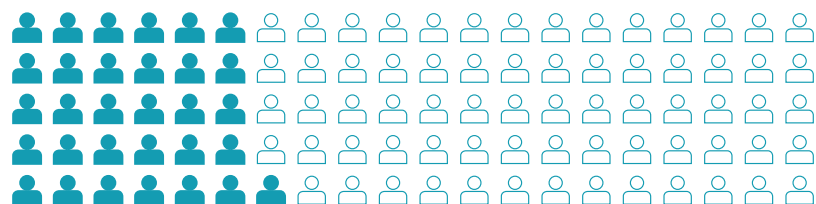
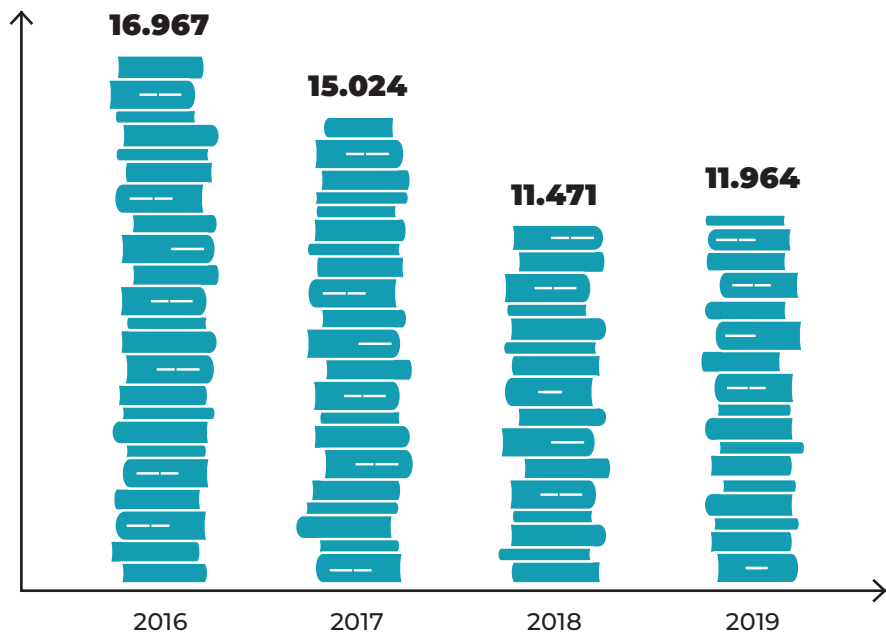
VISITES AL CATÀLEG WEB

25.155
cerques

60.445
pàgines vistes

Evolució préstecs

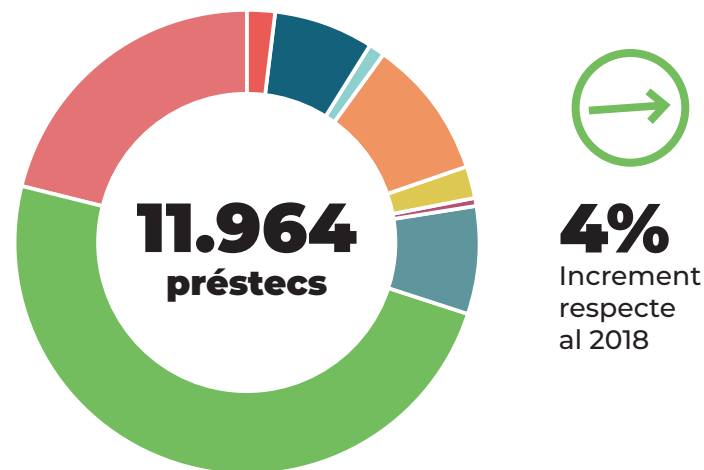

31,3% dels socis han usat el servei de préstec

9,3
documents
prestats
per persona
de mitjana

Préstecs distribuïts per matèries

Matèria	Préstecs
Generalitats	2,0%
Filosofia	6,9%
Religió	1,1%
Ciències Socials	9,9%
Ciències Pures	2,1%
Ciències Aplicades	0,5%
Arts	7,6%
Llengua i Literatura	48,9%
Història	21,0%

Patrimoni digitalitzat

Consultable a través de portals i dipòsits digitals d'àmbit nacional i internacional:

Memòria Digital de Catalunya

22 incunables, 1.247 fullets, 1.568 manuscrits i 288 monografies.

ARCA (Arxiu de Revistes Catalanes Antiques)

Revistes i diaris patrimonials.

Biblioteca Virtual de Premsa Històrica

Revistes i diaris patrimonials.

Càtedra Màrius Torres

Revistes modernistes.

Europeana

Fons d'imatges de la Primera Guerra Mundial.

Google Library Project

11.934 volums.

Arxiu Històric

L'Ateneu disposa d'un arxiu històric de gran relleu per a l'estudi de la societat civil barcelonina dels segles XIX i XX.

L'Arxiu Històric està compost per documents originals i un fons digital de 31,37 TB, que l'any 2019 s'ha ampliat en 698 GB.

Principals actuacions realitzades 2018

- Descripció del fons arxivístic de l'Ateneo Catalán (1860-1872), entitat precursora de l'Ateneu Barcelonès
- Ordenació del fons fotogràfic de l'any 1990 al 2006

128
consultes
d'investigadors

34%
Decrement
respecte al 2018

Capítol 3

L'Ateneu al món digital

L'@teneu Hub és la xarxa de continguts culturals i de difusió que l'Ateneu ha desenvolupat en el món digital des del 2013.

- Web de l'entitat: www.ateneubcn.cat
- Continguts culturals
- Emissions en *streaming*
- Xarxa wifi a tot el palau
- Eina de gestió de socis

Exposició virtual
"Veus de la Transició"

Principals actuacions 2019

Veus de la Transició

Projecte de recuperació de les gravacions que conserva l'Ateneu Barcelonès en cintes magnètiques de les conferències fetes des de 1973 fins als anys noranta del segle passat.

Durant el 2019 s'han digitalitzat 550 cintes, i s'ha completat la col·lecció. S'ha difós el projecte en jornades i a través d'una postal.

Projecte fet amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona.

#PrimeresPàgines

Difusió del patrimoni bibliogràfic de l'Ateneu a través de Twitter, des d'on es destaquen setmanalment obres digitalitzades que estan disponibles a la xarxa.

L'Arxiu de la Paraula

Plataforma de difusió de 1.660 vídeos i enregistraments sonors de les activitats fetes a l'Ateneu des del 1973 fins a l'actualitat.

Durant l'any 2019 s'han incorporat 200 nous enregistraments, s'han rebut 4.251 visites i se n'han visualitzat 13.813 pàgines.

Imatges en xarxa

Recull les imatges de les activitats actuals més destacades de l'Ateneu. L'any 2019 s'han penjat 650 noves imatges, i el total que se n'ofereixen a la xarxa és de 18.297.

Nous ordinadors a la Biblioteca

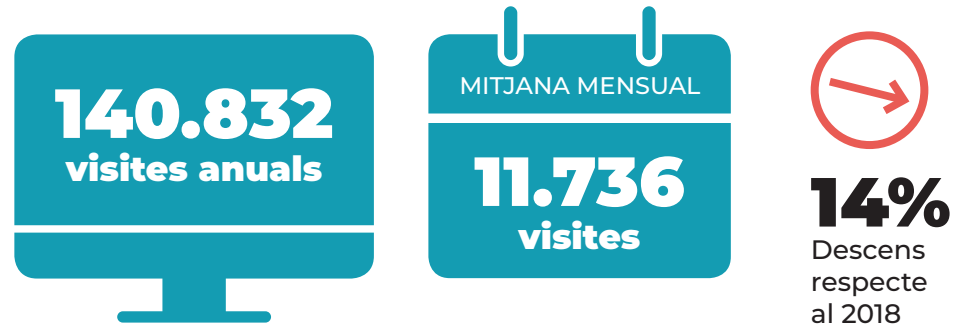
S'han instal·lat 12 ordinadors nous a la Biblioteca de l'Ateneu, a disposició dels socis. Els ordinadors antics s'han redistribuït entre diversos ateneus a través de la col·laboració amb la Federació d'Ateneus de Catalunya.

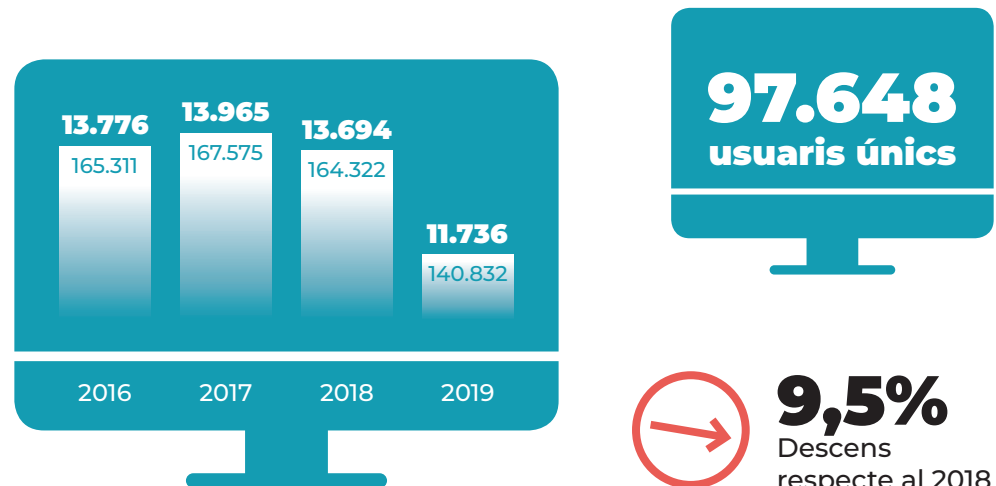
Streaming de les activitats

Els actes celebrats a la sala d'actes Oriol Bohigas es retransmeten en directe i han rebut 9.963 visites.

Portal web

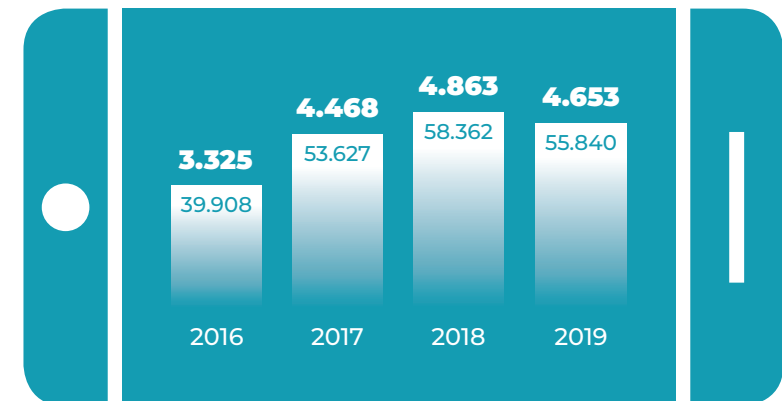
Evolució visites (mitjana mensual 2016-2019)

Dispositius mòbils

Evolució visites (mitjana mensual 2016-2019)

Canal Ateneu

1.048
gravacions disponibles
d'actes realitzats a l'Ateneu

89.849
visites anuals

8,1%
Decrement
respecte al 2018

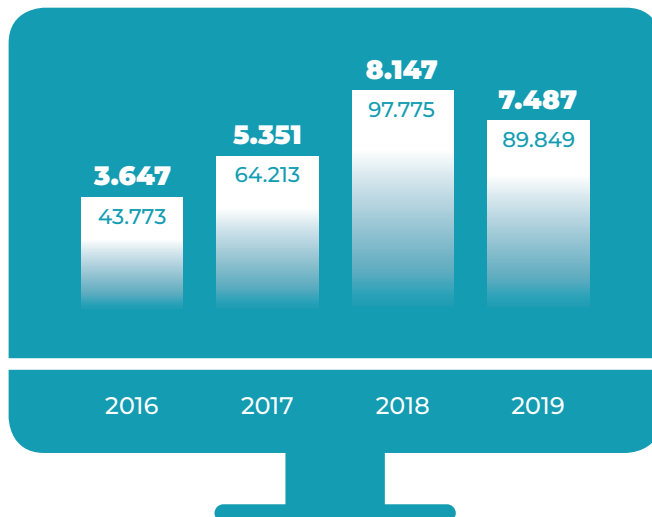
2.448
persones subscrites

26%
Increment
respecte al 2018

Visites al Canal Ateneu
(mitjana mensual 2016-2019)

Àmbits més visitats

ELS VÍDEOS MÉS VISTOS

5.184 (21.183)

*El litigi estratègic:
cap a una transició jurídica*

3.511 (16.142)

La via basca

2.403 (4.816)

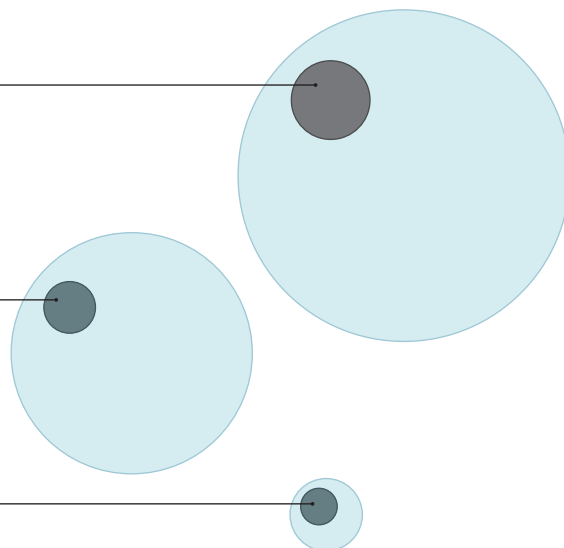
*Un percorso filosofico
nell'arte contemporanea*

1.334 (1.334)

*Catalunya vista
des de la Catalunya del Nord*

1.316 (2.419)

Directes a la República

 Visualitzacions 2019

 Visualitzacions totals

AGENDA D'ACTIVITATS

49.882
visites anuals

149.258
pàgines vistes

SERVEIS DE LA BIBLIOTECA

(consultes al catàleg, préstecs, reserva de documents, desiderates...)

27.406
visites anuals

78.359
pàgines vistes

Capítol 4

Comunicació i difusió

La difusió de l'activitat de l'Ateneu es fa amb un conjunt d'accions de comunicació amb la voluntat d'arribar al màxim nombre de ciutadans. Un butlletí electrònic, el web, una agenda impresa, xarxes socials i notícies als mitjans de comunicació són les actuacions més habituals.

Entrega del XLVIII Premi Crexells

Presència als mitjans de comunicació 2019

L'Ateneu apareix regularment als mitjans de comunicació, ja sigui protagonitzant una notícia o bé citat en el text en qüestió.

973

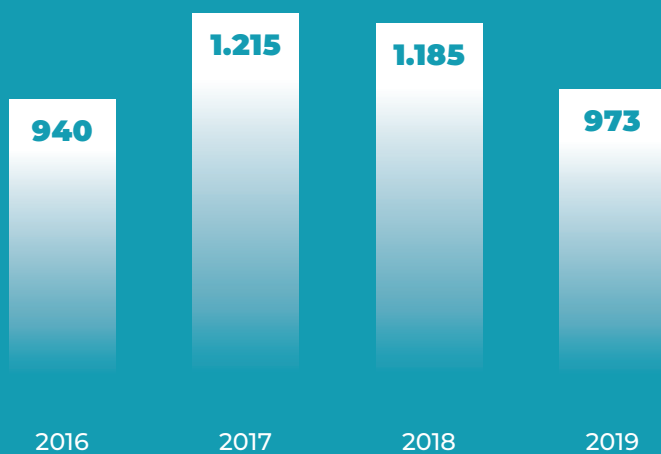
Impacte mediàtic

18%

Descens respecte al 2018

Impacte mediàtic 2016-2019

Notícies més destacades

33

Notícies sobre el premi Crexells

20

Notícies sobre l'acte de SOS Costa Brava

18

Notícies sobre Sant Jordi i portes obertes de l'Ateneu

Butlletí electrònic quinzenal

11.086
persones
subscrites

25%
Increment
respecte
al 2018

Gravacions i rodatges a l'Ateneu

27
gravacions i rodatges
a l'Ateneu

Xarxes socials de difusió

15.879
seguidors

8%
Increment
respecte
al 2018

7.405
seguidors

17%
Increment
respecte
al 2018

3.057
seguidors

25%
Increment
respecte
al 2018

També som altaveu de cultura a la ciutat

QlturQ

Qltura

Som un dels 20 centres culturals amb intercanvi de la programació cultural de la ciutat.

TimeOut
BARCELONA

Time Out

Som un dels punts de distribució del setmanari cultural.

Google Street View

Som un dels centres culturals de Barcelona als quals es pot fer una visita virtual.

www.ateneubcn.org/noticies/visita-virtual-ateneu-barcelones.

Capítol 5

Relacions amb entitats

L'Ateneu Barcelonès manté relació amb un ampli ventall d'entitats col·laboradores.

Aquest intercanvi genera una trama de complicitats que reforça el caràcter obert de l'entitat.

Signatura del conveni amb l'Institut d'Estudis Catalans

Convenis

28 entitats amb conveni

- Associació d'Amics de la UAB
- Associació Joan Manén
- Associació Massià Carbonell
- Associació Poesia en Acció
- Ateneo de Madrid
- Ateneu Algerès
- Ateneu de Maó
- Aula Màrius Torres
- Biblioteca de Catalunya
- Centre de Lectura de Reus
- Cercle Artístic de Sant Lluç
- Cercle Cartòfil de Catalunya
- Club Tennis Barçino
- Consorci de Biblioteques de Barcelona
- Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya
- Consorci per a la Normalització Lingüística
- Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Sistema de Lectura Pública de Catalunya
- Editorial Proa
- Fundació DAMM
- Institució Catalana de Genealogia i Heràldica
- Institut Europeu de la Mediterrània
- Joan Artur Roura Comes (mecenatge privat)
- Liceu Maragall
- Llibreria La Central
- Museu Nacional d'Art de Catalunya

Convenis signats el 2019:

- Associació del Concurs Internacional de Música Maria Canals
- Editorial Afers
- Institut d'Estudis Catalans

Socis col·lectius

15 socis col·lectius

- Associació Consell de Cent
- Col·legi de Censors Jurats de Catalunya
- Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya
- Fundació Catalana de l'Esplai
- Fundació Privada Layret
- Fundació Vila Casas
- Futbol Club Barcelona
- Hotel Serhs Rívoli Rambla
- Sociedad Española de Psicología Analítica
- Societat Catalana de Radiologia (ACRAM)
- Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya
- UBAE (Unió Barcelonina d'Associacions Esportives)

Nous socis col·lectius el 2019:

- Àgora Republicana
- Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
- Plataforma Salvem la Diagonal

Participació en consells i comissions d'altres institucions:

L'Ateneu participa en els dotze consells i comissions de les institucions següents:

- Cercle del Museu d'Història de la Ciutat
- Comissió de Commemoracions. Generalitat de Catalunya
- Comissió de Lectura Pública. Ajuntament Barcelona
- Consell Assessor Facultat de Filosofia (UB)
- Consell de Ciutat. Ajuntament Barcelona
- Consell de Districte de Ciutat Vella
- Federació d'Ateneus (Delegació Territorial de la Ciutat de Barcelona)
- Fundació Barcelona Cultura. Ajuntament Barcelona
- Fundació Francesc Pujols
- G-16 (Grup de Presidents d'Institucions Barcelonines)
- Reial Acadèmia de les Ciències i les Arts de Barcelona
- Sport Cultura Barcelona

Capítol 6

Els socis

Els socis són els agents decisoris de l'Ateneu. Ells estableixen l'orientació de la institució i les prioritats amb les decisions preses en assemblea i amb la seva implicació en els òrgans de govern. També són els agents actius de l'entitat, que amb la seva participació generen un espai ple de dinamisme i activitat.

Dia de L'Ateneu 2019

Socis 2019

4.096
socis

1.598
altes

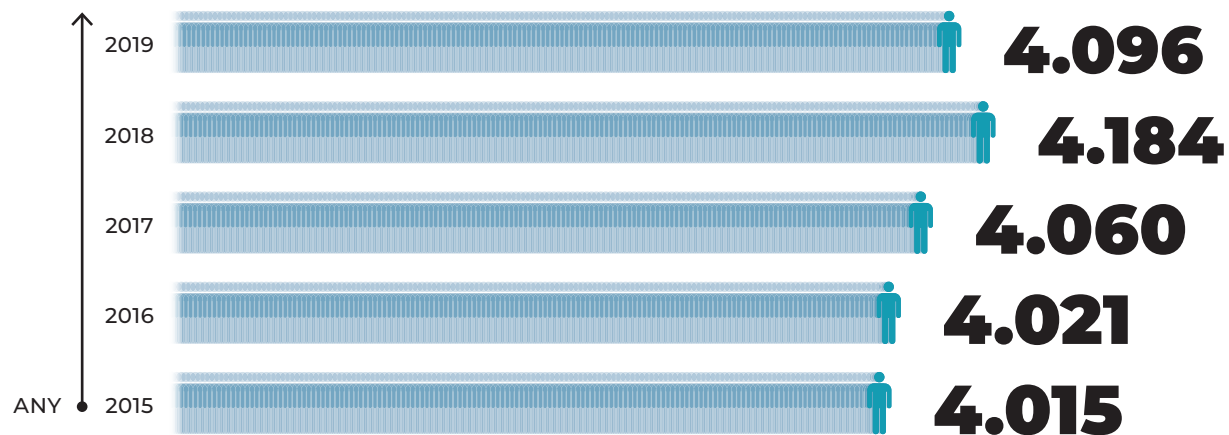

1.701
baixes

2,1%
Decrement
respecte al 2018
-88 socis

Evolució del nombre de socis els anys 2015-2019

Socis per tipologies 2019

Socis ordinaris

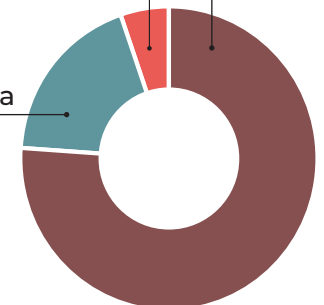
3.128

Altres (honorífics,
patrocinadors, col·lectius)

209

Socis alumnes de
l'Escola d'Espectura

759

Campanyes per fer nous socis

Campanya «15% + 15%»

11

socis nous

Campanya «Tast d'estiu»

28

inscrits

18

socis nous
de continuïtat

Campanyes d'exempció de la quota
d'ingrés (Sant Jordi i Nadal)

113

socis nous

Per acords amb entitats

2

socis nous

Per familiar de primer grau

24

socis nous

Ús de serveis especials per als socis

1.193
aules d'estudi
individuals

150
calaixos ocupats
(100%)

16
suggeriments
i queixes

Capítol 7

L'organització de l'entitat

L'Ateneu és una associació cultural, i la Junta Directiva, sorgida per elecció entre els mateixos associats, n'és l'òrgan de govern.

L'entitat disposa també d'un equip de gestió professionalitzat compost per una trentena de persones.

Diada de Sant Jordi 2019

Junta Directiva 2019

Jordi Casassas Ymbert
Presidència

Joan Maluquer i Ferrer
Vicepresidència primera

Carles Llorens i Vila
Vicepresidència segona

Pilar Blasco i Prim
Vicesecretaria

Jordi Coca
Biblioteca

Ramon Mir i Pipió
Conservació de l'edifici

Joan Josep González i López
Tresoreria

**Miquel Àngel Barrabia Aguilera,
Carme Adzerias i Manresa,
Carles Santacana Torres,
Araceli Bruch i Pla
i Enric Cirici**
Vocalies

Consell Social 2019

Norbert Bilbeny

Presidència del Consell

Rafael Borràs

Vicepresidència del Consell

Montserrat Pinyol

Secretaria del Consell

Salvador Alemany

President de SABA Infraestructuras

Ramon Armadàs

Patró fundador de la Fundació DAMM

Oriol Bohigas

President de l'Ateneu Barcelonès (2003-2011)

Francesc Cabana

President de l'Ateneu Barcelonès (2011-2014)

Mariona Carulla

Presidenta del Palau de la Música

Salvador Casals / Pep Morella

President de la Federació d'Ateneus de Catalunya

Bonaventura Clotet

President de la Fundació Lluita contra la Sida

Carles Duarte

Director general de la Institució Cultural del CIC

Joan Elias

Rector de la Universitat de Barcelona

Beth Galí

Arquitecta

Anna Gener

Directora d'Aguirre Newman Barcelona

Jaume Lanaspà

Director Executiu de la Fundació Bancària La Caixa

Francesc Mateu

Director d'Oxfam Intermón a Catalunya (fins al juny de 2019)

Anna Mercadé

Directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia de la Cambra de Comerç de Barcelona

Miquel Molins

President de la Fundació Banc Sabadell

Vinyet Panyella

Presidenta del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (des del setembre de 2019)

Ricardo Rodrigo

President d'RBA Editores

Joandomènec Ros

President de l'Institut d'Estudis Catalans

Marina Rossell

Cantant

Joan Torras

Director general i tresorer de la Fundació Vila Casas

Miquel Valls

President de la Cambra de Comerç de Barcelona (fins al juny de 2019)

Maria Àngels Viladot

Sociolingüista

Consell Assessor de la Biblioteca 2019

Miquel Térmens

Degà de la Facultat d'Informació i Mitjans Audiovisuals de la Universitat de Barcelona

Ramon Alcoberro

Bibliotecari de la Junta Directiva (2011-2014)

Núria Balagué

Sotsdirectora del Servei de Biblioteques de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ramon Bosch

Gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona

Marta Cano

Gerent del Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Glòria Pérez Salmerón

Presidenta de l'IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions)

Ramon Ros

Director de Biblioteques, Informació i Documentació del Consorci de Serveis Universitaris de Catalunya

Eugènia Serra

Directora de la Biblioteca de Catalunya

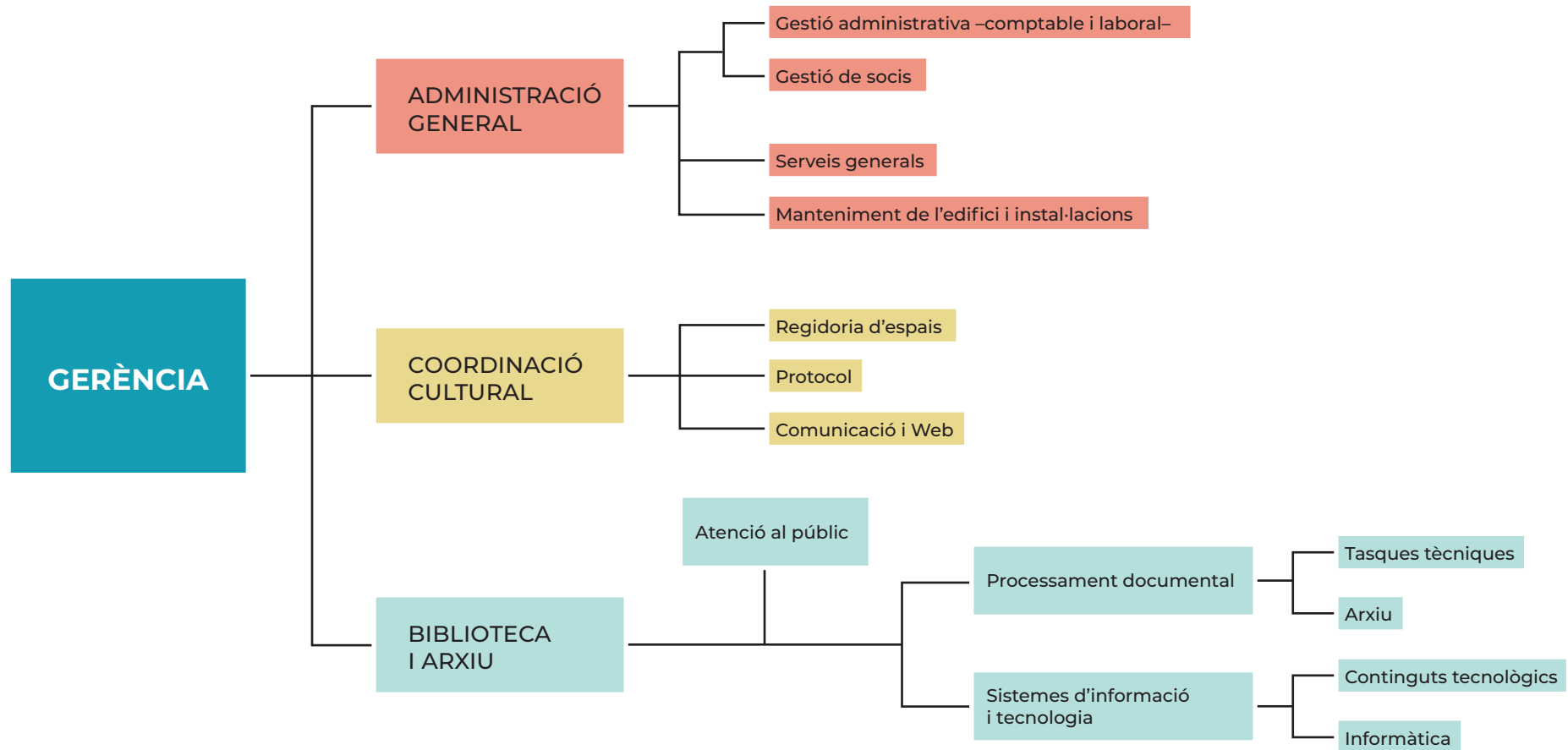
Anna Valls

Directora del Centre de Documentació del Museu de les Arts Escèniques

Josep Vives

Cap del Servei de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya

Equip professional 2019

Equip professional

L'equip de treball de l'Ateneu el conformen més de 30 persones, entre persones contractades i de reforç, distribuïdes en tres àrees funcionals.

Eulàlia Espinàs
Gerència

Àrea d'Administració General

Judith Garcia
Responsable d'àrea

Àngels Anguera
Gestió comptable

Josep Ninou
Gestió laboral

Montserrat Llansola,
Gemma Morera i Neus Sánchez
Gestió de Socis

Montserrat Roig
Responsable de Serveis Generals

Felip Artero, Manuela Cuesta,
Pere Cusola, Andrés Gracia
(jubilat al maig), José Márquez
Consergeria i Serveis generals

Lluís Barceló
*Manteniment de l'edifici
i instal·lacions*

Àrea de Coordinació Cultural

Diana Cot
Responsable d'àrea

Daniel Corominas
Comunicació i Web

Montserrat Franquesa
*Protocol i atenció
a la Junta Directiva*

Jordina Prats i Paqui Lorite
Regidoria d'espais

Àrea de Biblioteca i Arxiu Històric

Àlex Cosials
Director

Merche Blanco
*Responsable de Processament
Documental*

Sergi Montes
*Responsable de Sistemes
d'Informació i Tecnologia*

Elena Álvaro, Laia Amorós,
Lluís Barràs, Marta Bilbeny,
Montserrat Caparrós, Nuara
López, Margarida Massó,
Laura Nieto, Xavier Salvadó
i Adán Server
Biblioteca i Arxiu

José Carrascosa
i Asbel Gonzalvo
Substitucions de reforç

Pablo Casas i Miguel Torrijos
TIC

Estudiants en pràctiques:

Gerard Asunción
i Ana Laura Oliveira
*Màster de Biblioteques
i Col·leccions Patrimonials
de la Facultat d'Informació
i Mitjans Audiovisuals
de la Universitat de Barcelona*

Ferran Benito
*Màster de Comunicació Cultural
de la Facultat de Filologia de
la Universitat de Barcelona*

Andrea Mattolini
*Grau d'Història de la Universitat
de Barcelona*

Fernando Sabanés
*Màster Pensament
Contemporani i Tradició Clàssica
de la Facultat de Filosofia de
la Universitat de Barcelona*

Capítol 8

Edifici, art i patrimoni

El palau Savassona, de les darreries del segle XVIII, es troba al carrer de la Canuda de Barcelona. Com a seu de l'Ateneu Barcelonès, se'n té una cura especial a l'hora de conservar-lo, per tal de salvaguardar el patrimoni arquitectònic que suposa un edifici declarat monument històric nacional i inclòs al Catàleg de Patrimoni de l'Ajuntament de Barcelona.

Cafeteria de l'Ateneu acabada de reformar (març 2019)

Obres de reforma patrimonials, estructurals i de conservació

L'Ateneu té un projecte global de reforma del palau Savassona realitzat pels arquitectes Manuel Brullet i Mateu Barba, que preveu tant la preservació dels valors arquitectònics de l'edifici com les adaptacions als nous serveis i funcions de l'entitat.

Aquest projecte es realitza per fases, sota la direcció de Mateu Barba, en funció del finançament que s'aconsegueix.

Ateneu Art

L'Ateneu té una col·lecció d'obres artístiques que es poden consultar a la plataforma digital Testimonis Artístics (testimonisartistics.ateneubcn.cat) amb un comentari crític.

La col·lecció contemporània s'enriqueix gràcies a la donació dels mateixos artistes o familiars.

Paral·lelament, cada any es restauren peces patrimonials, a les quals es dona un ús quotidià, sempre que és possible.

Actuacions 2019

- Restauració de 47 cadires Thonet d'estil vienès, per a la cafeteria de l'Ateneu, a càrrec de Dotzemicres.
- Recepció de l'obra *El mas de la bella jardinera* (2009), de Francesc Todó (cessió temporal dels fills de l'artista, Joan i Oriol Todó)

Principals actuacions 2019

- Renovació integral de la cafeteria de l'Ateneu, situada a la planta principal, dotant-la d'un nou espai i equipament per a la cuina i renovant la il·luminació i mobiliari de la sala.

El mas de la bella jardinera, de Francesc Todó

Exposicions

Cada any s'organitzen tres exposicions a l'accés del palau Savassona, l'entrada de carruatges, amb l'objectiu de difondre el patrimoni i efemèrides rellevants de l'Ateneu.

Exposicions 2019

- Dones a la palestra de l'Ateneu Barcelonès (1895-1923)
- Premi Joan Crexells. 90 anys de literatura catalana
- 150 anys de la targeta postal

PREMI JOAN CREXELLS

90 anys de literatura catalana

Retrat de Joan Crexells.

El naixement del Crexells

El dia 13 de desembre de 1926 moria a Barcelona, després d'una operació quirúrgica errònia, l'escriptor, filòsof i economista Joan Crexells i Vaihornat. Assistent assidu de la Penya de l'Ateneu, reunits al voltant de Joaquim Borralleras, els seus amics van quedar desolats. Un any després, tal com va explicar Josep Pla a *La Publicista*, enmig d'una conversa sobre el prestigiós premi Goncourt, va sortir la idea de crear un guardó que premés la millor novel·la en català, tant publicada com inedita.

Article d'Enric de Fontelles sobre el premi Joan Crexells, a *La Penya de l'Ateneu* (13.12.1926).

El nom de Crexells va sorgir de seguida com un homenatge a l'amic prematurament desaparegut. Cal tenir en compte que la literatura catalana es trobava en aquell moment enmig d'un debat sobre la novel·la, en el qual havien intervingut Josep Maria de Sagarra o Carles Riba, que havia pronunciat a l'Ateneu la polèmica conferència «Una generació sense novel·la».

Notes manuscrites de Joan Crexells de la traducció dels *Diarys*, de 1968.

Notes manuscrites i dibuix de Joan Crexells.

Un premi sempre polèmic

El dia 13 de desembre de 1928, l'expectació a l'Ateneu era màxima. El Jurat del Premi Crexells, format per figures tan prestigioses com Pompeu Fabra –com a president–, Carles Rahola, Josep Maria Lopez-Picó, Agustí Calvet –Gaziel–, Josep Maria Junoy, Carles Riba i Just Cabot, com a secretari, havia d'anunciar el guanyador de la primera edició del Crexells. La sorpresa va ser enorme quan es va saber que el Premi Crexells restaria desert. El Jurat

Primer jurat del premi (1928): Antoni Argandoña, Rafael Gual, Maria Junoy, Pompeu Fabra i Josep Maria Lopez-Picó. Després, Agustí Calvet, Just Cabot i Carles Riba.

va considerar que cap de les obres presentades –entre les quals hi havia *L'home que es va perdre*, de Francesc Trabal; *Cartes de Lúria*, de Josep Pla; *Històries de la carn i de la sang*, d'Agustí Escudé; i *Vida interior d'un escriptor*, de Joan Pujol Ferrer – no reunia mèrits suficients per a ser premiada, ja que no s'adaptaven a l'espirit de la Fundació. La decisió del jurat va provocar un enorme debat

en els cercles intel·lectuals i periodístics. Una polèmica que es va aturar quan l'any següent Pujol Ferrer va ser premiat per *El cercle màgic*, que s'obria sense premi *Fanny*, de Carles Soldevila, una de les grans favorites.

Joan Pujol Ferrer, guanyador del premi Crexells de 1929.

Article «El primer premi Joan Crexells» de Carles Soldevila, a *El Fullenc* (13.12.1928).

Document convocador del premi Joan Crexells, creat pel mateix Joan Crexells i signat pel mateix Borralleras després de la seva mort (25.11.1928).

Sota l'òrbita de la Generalitat republicana

La proclamació de la República i la instauració de la Generalitat de Catalunya va suposar un nou impuls per al Premi Crexells, que va passar a ser assumit per la Conselleria de Cultura com un premi oficial, juntament amb l'Ignasi Iglésias de teatre i el Joaquim Folguera de poesia. En aquella pri-

mera edició sota l'organització de la Conselleria de Cultura, va resultar guanyadora la novel·la *Vida privada*, de Josep Maria de Sagarra. El Crexells consagrava un dels autors més destacats de la seva generació, com havia fet l'any 1930 amb *Laura a la ciutat dels sants*, de Miquel Llor. Un reconeixement que l'any següent obtindria Carles Soldevila amb *Valentina* –després d'haver

tornat a ser entre els seleccionats pel jurat l'any 1931 per *Eva*–. El prestigi i la tradició del Crexells van fer que no deixés de celebrar-se ni tant sols amb la suspensió de l'Estatut de resultats dels fets d'Octubre de 1934, que van portar a la pressa al president i al govern de la Generalitat de Catalunya.

José Maria de Sagarra, guanyador del premi Crexells de 1930.

Miquel Llor, guanyador del premi Crexells de 1931.

Carles Soldevila, guanyador del premi Crexells de 1933.

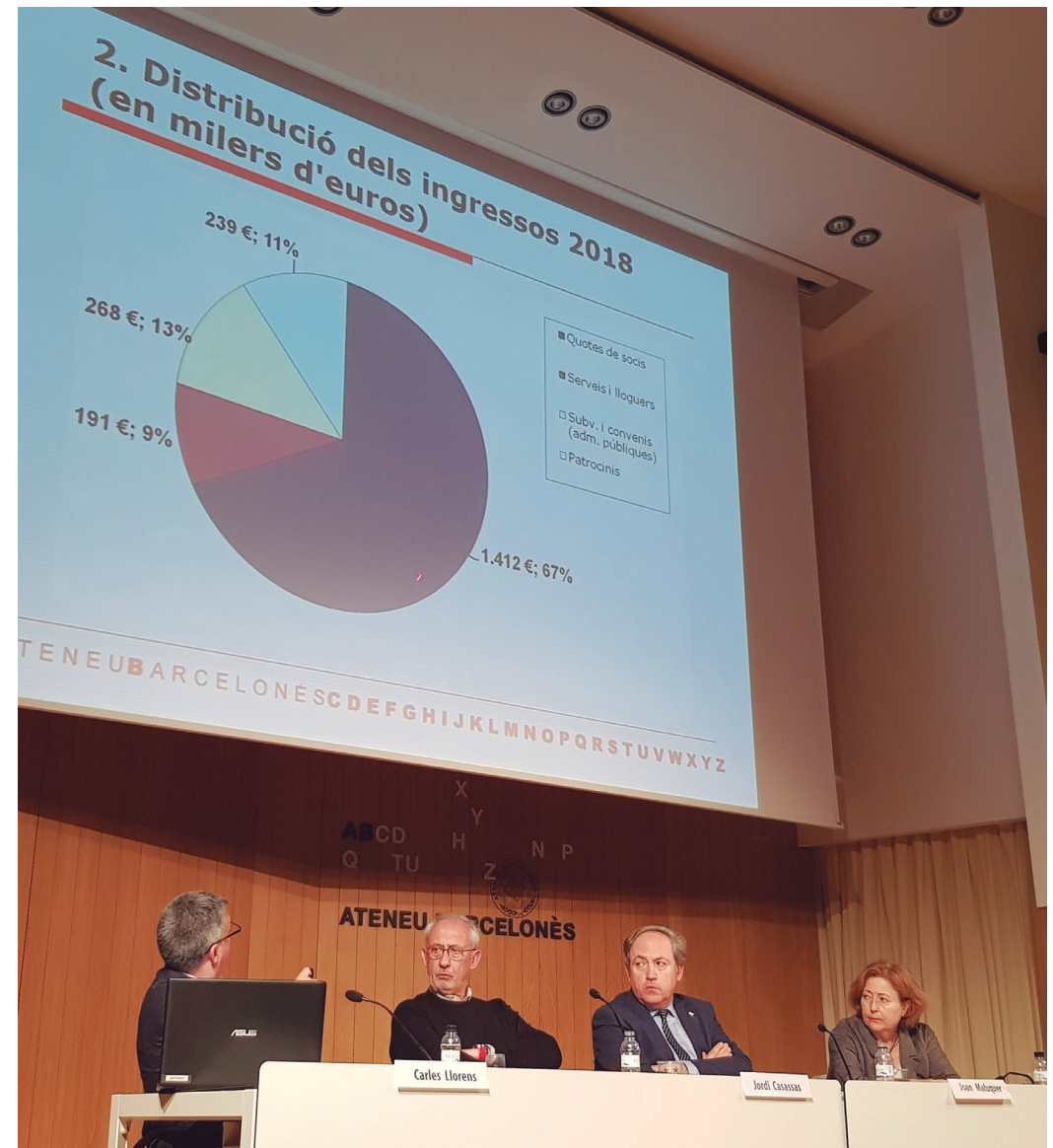
Exposició
“Premi Joan Crexells.
90 anys de literatura catalana”

Capítol 9

Aspectes econòmics

El finançament de l'Ateneu prové principalment dels recursos propis, especialment de les quotes que abonen els socis. Aquest finançament es completa amb les subvencions que es reben de diverses administracions públiques i dels patrocinis privats.

Assemblea general de socis, març 2019

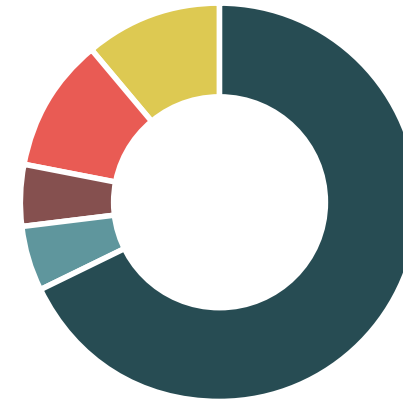
Liquidació del pressupost de l'any 2019

L'any 2019, no s'ha assolit l'objectiu de tancar el pressupost corrent anual sense dèficit a causa de la disminució dels ingressos previstos. S'han aplicat criteris de contenció de la despesa que han evitat que aquest dèficit arribés a ser d'un import més elevat.

RESUM INGRESSOS-DESPESES CORRENTS

	Pressupost aprovat 2019	Pressupost executat 2019
Ingressos	2.150.946,85 €	2.088.145,72 €
Despeses	2.106.446,85 €	2.049.351,04 €
Resultat	44.500,00 €	38.794,68 €
Amortitzacions/Provisions	44.500,00 €	67.412,50 €
Total resultat exercici	0,00 €	-28.617,82 €

Ingressos 2019

TOTAL INGRESSOS ANUALS

■ Quotes	1.419.136,34 €
■ Serveis Ateneu (lloguer d'espais, cursos, etc.)	111.943,80 €
■ Arrendaments	98.836,19 €
■ Subvencions públiques i convenis	229.288,15 €
■ Patrocinis	228.941,24 €
Total	2.088.145,72 €

CONVENIS I SUBVENCIONS PÚBLIQUES

Institució	Concepte	Quantitat
Institut de Cultura de Barcelona Ajuntament de Barcelona	Conveni anual per a programació d'activitats i gestió dels serveis	145.000,00 €
Departament de Cultura Generalitat de Catalunya	L'Ateneu Barcelonès i la programació cultural	50.000,00 €
Departament de Cultura Generalitat de Catalunya	Fons Ateneo Catalán (1860-1872)	1.525,00 €
Departament de Cultura Generalitat de Catalunya	Cicle «Cultura popular. Tradició i modernitat»	2.489,00 €
Institut Català de la Dona Generalitat de Catalunya	Cicle «Dones a la palestra»	2.160,00 €
Àrea de Biblioteques Diputació de Barcelona	Informatització registres bibliogràfics	10.000,00 €
Àrea de Presidència Diputació de Barcelona	Cicle «Cultura popular. Tradició i modernitat»	1.482,50 €
Àrea de Presidència Diputació de Barcelona	Projecte Veus de la Transició	14.000,00 €
Direcció General de Belles Arts i Béns Culturals, Arxius i Biblioteques Ministeri d'Educació, Cultura i Esport	Conservació documents gran format de l'Ateneu Barcelonès	2.631,65 €
	Total	229.288,15 €

PATROCINADORS

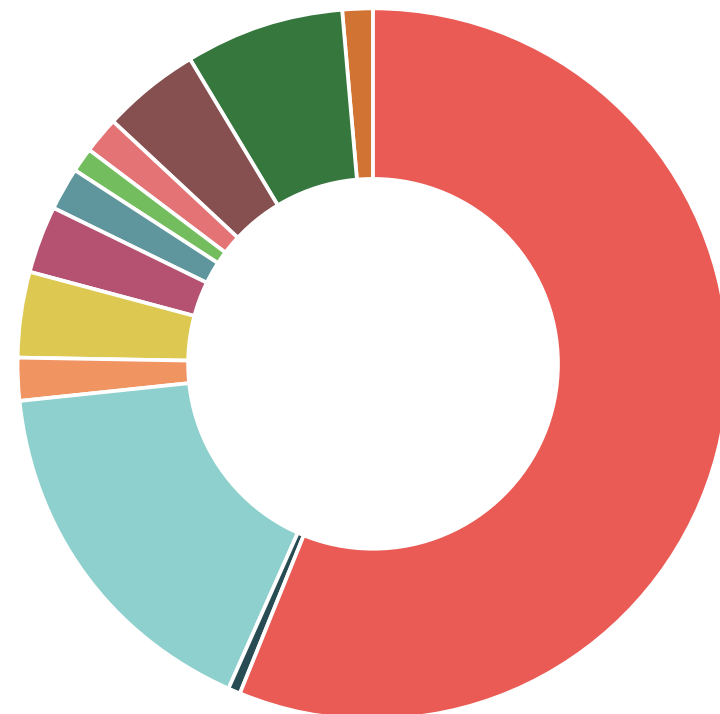
Entitat	Concepte	Quantitat
Fundació Bancària La Caixa	Conveni de Caixes, concertat pel Departament d'Economia del Govern de la Generalitat, destinat a la programació cultural i gestió dels serveis	180.000,00 €
Fundació Banc Sabadell	Edició del programa mensual d'activitats	20.000,00 €
Fundació DAMM	Programació d'estiu i activitats dirigides al públic jove	25.000,00 €
Altres		3.941,24 €
Total		228.941,24 €

Despeses 2019

TOTAL DESPESES ANUALS

Recursos Humans	1.149.838,32 €
Assegurances	14.887,81 €
Conservació edifici i subministraments	340.407,58 €
Administració	40.563,62 €
Informàtica i TIC	79.899,97 €
Despeses institucionals	62.337,43 €
Professionals externs suport gestió	37.714,24 €
Comissions i interessos bancaris	27.359,37 €
Comunicació general	32.731,00 €
Biblioteca i Arxiu Històric	91.028,35 €
Programació cultural	148.633,43 €
Ateneu Art	23.949,92 €
Total	2.049.351,04 €

Capítol 10

Plans per al 2020

- Enfortir l'acció cultural del país teixint una xarxa de complicitats amb les administracions públiques, les entitats i el sector privat.
- Revaloritzar la memòria de l'entitat amb la preservació i la difusió del patrimoni.
- Intervenir en els espais de l'entitat per millorar la qualitat dels serveis.

CONSOLIDAR
L'ATENEU COM
UNA INSTITUCIÓ
DE REFERÈNCIA
CULTURAL
PER A LA CIUTAT
I EL PAÍS

Accions rellevants 2020

Transversals

1. Implementar el Projecte Horitzó 2020

- a) Realitzar les obres que habiliten l'Espai Rogent com a biblioteca patrimonial.
- b) Buscar la complicitat institucional i el finançament necessaris per a les intervencions de les fases següents: reforma de l'entrada de carruatges, adquisició de la finca veïna i reordenació funcional del palau Savassona.

2. Alinear l'Ateneu amb les inquietuds socials actuals

- a) Adaptar l'activitat a la reforma horària i a una organització més racional del temps.
- b) Contribuir a la igualtat de gènere.
- c) Reforçar el consum responsable i la sostenibilitat de les actuacions.

Activitats culturals i de la biblioteca

Organitzar la IL edició del Premi Crexells de novel·la.

Promoure actes amb motiu del centenari de la mort de Miquel dels Sants Oliver.

Oferir dies de portes obertes a la ciutadania, vinculats a les festes de Sant Jordi, l'Ou com Balla i les festes del Roser.

Impulsar cicles temàtics de conferències: «Catalunya vista des dels Països Catalans», «Altaveu» i «Dones a la palestra».

Reorganitzar la col·lecció i els usos de la biblioteca: reubicar l'arxiu patrimonial al nou Espai Rogent, habilitar el nou Espai Coromines per als fons de baix ús, i ampliar els llocs de treball de les sales de lectura.

Generar tres noves exposicions a l'entrada de carruatges i en format digital per difondre el patrimoni de l'entitat.

Difondre les col·leccions singulars en accés obert: fons d'arxiu digitalitzats; fons de l'Ateneu Catalán 1860-1872; totalitat dels llibres del segle XVI; i difusió dels continguts de 10 anys del projecte Almirall (fons del segle XIX).

Organitzar la VI Jornada de Biblioteques Patrimonials.

Millorar el web de l'entitat guanyant en visibilitat, cerca i serveis.

Pressupost 2020

Ingressos	2.143.690,81 €
Despeses	2.097.176,46 €
Resultat	46.514,35 €
Amortitzacions	-46.514,35 €
Total resultat exercici	0,00 €

Capítol 11

Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès, 2018-2019

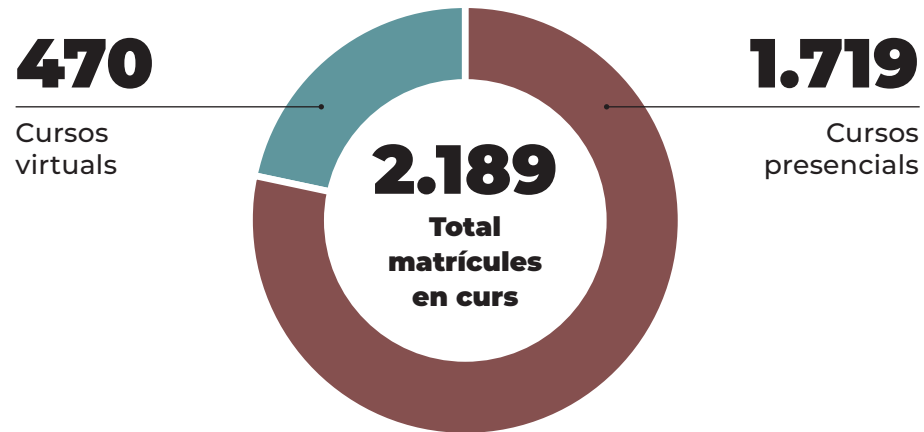
escola d'espectura
ateneu barcelonès

L'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès ofereix més de cent propostes formatives presencials o virtuals, organitzades en cinc grans àrees: escriptura, literatura i humanitats, oficis de l'edició, comunicació i narració oral, i seminaris i conferències.

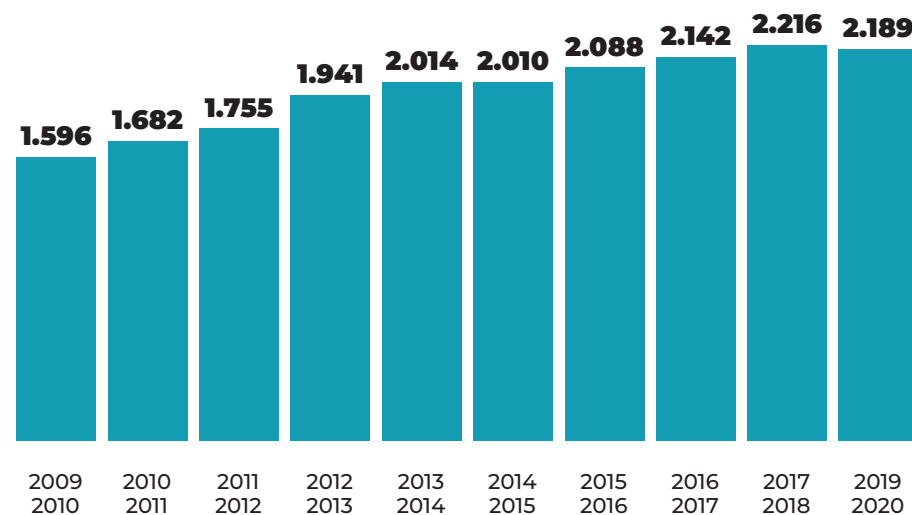
És un referent internacional en l'ensenyament de l'escriptura creativa i ha esdevingut l'escola d'escriptura més gran d'Europa i la segona del món, després de la de Nova York.

Durant el curs 2018-2019 diversos alumnes i exalumnes han obtingut premis per les seves obres en diferents certàmens literaris de renom (Premi Òmnium a la Millor Novel·la de l'Any 2018, o Premi Llibreter 2019, entre altres). I ha commemorat amb diversos actes el vintè aniversari de la seva fundació.

Inscripcions

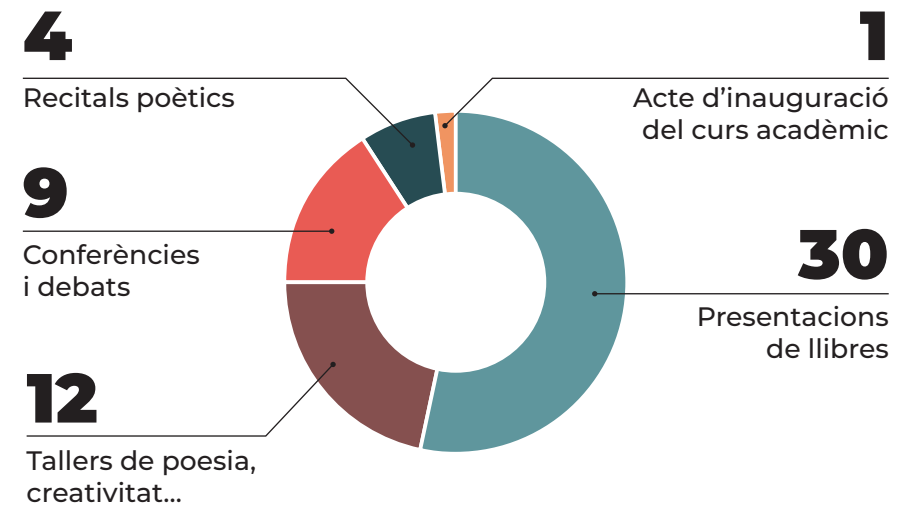
Matriculació per cursos

Activitats complementàries

Activitats per divulgar el fet literari, sovint en col·laboració amb altres entitats culturals i acadèmiques

Activitats literàries complementàries

- Cicle de conferències a la Setmana Barcelona Novella Històrica.
- Cicle de conferències a la Setmana BCNegra.
- Tallers de poesia a la Setmana de la Poesia de Barcelona.
- Parada de llibres d'alumnes i professorat a la Rambla la diada de Sant Jordi.
- Organització del XV Simposi de l'European Association of Creative Writing Programmes (EACWP), a Barcelona (Ateneu Barcelonès), la setmana del 23 al 26 d'abril.
- Col·laboració amb una desena de certàmens literaris.

113

llibres publicats
per l'alumnat

25

llibres publicats
pel professorat

PRESÈNCIA SIGNIFICATIVA EN

10

esdeveniments literaris,
culturals o acadèmics
de Catalunya

**Membre actiu de
l'European Association
of Creative Writing
Programmes (EACWP)**

Web i xarxes socials

36.749
seguidors

60.702
usuaris únics

3.059
seguidors

Aspectes econòmics

Tancament curs 2018-2019

Ingressos	1.288.477,35 €
Despeses	1.350.154,37 €
Resultat	-61.677,02 €
Aportació Ateneu	52.000,00 €
Reserva exercicis anteriors	9.677,02 €
Total (incloent-hi finançament)	0,00 €

Quotes socis alumnes Escola d'Espectura 237.257,80 €

**ENTRE TOTS
CONSTRUÏM L'ATENEU**

